

Sajtó és Tájékoztatás

Az Európai Unió Bírósága
94/20. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY
Luxembourg, 2020. július 16.

A C-129/19. sz. ügyben hozott ítélet
Presidenza del Consiglio dei Ministri kontra BV

A tagállamok kötelesek kárenyhítést nyújtani a szándékosan elkövetett erőszakos bűncselekmények valamennyi áldozatának, többek között a tagállamok saját területén lakóhellyel rendelkező áldozatoknak is

A kárenyhítésnek nem kell fedeznie a károk teljes megtérítését, ugyanakkor az összege nem lehet pusztán jelképes

A 2020. július 16-án hozott **Presidenza del Consiglio dei Ministri** ítéletében (C-129/19) a nagytanácsban eljáró Bíróság kimondta, hogy először is valamely tagállamnak az uniós jog megsértésével okozott kárért fennálló szerződésen kívüli felelősségével kapcsolatos rendszert alkalmazni kell azon oknál fogva, hogy e tagállam nem ültette át megfelelő időben a 2004/80 irányelvet¹ az említett tagállamban – amelynek területén a szándékos erőszakos bűncselekményt elkövették – lakóhellyel rendelkező áldozatok tekintetében. Másodsor, a Bíróság kimondta, hogy a szándékosan elkövetett erőszakos bűncselekmények áldozataira kiterjedő nemzeti kárenyhítési rendszer alapján a szexuális erőszak áldozatai számára nyújtott átalány-kárenyhítés nem minősíthető az ugyanezen rendelkezés értelmében vett „igazságos és megfelelő” kárenyhítésnek, ha annak meghatározására az elkövetett jogsértés áldozatokra gyakorolt következményeinek súlyosságát figyelmen kívül hagyva kerül sor, és ha e kárenyhítés ezért nem jelent megfelelő hozzájárulást az elszenvedett vagyoni és nem vagyoni kár megtérítéséhez.

A jelen esetben az Olaszországban lakóhellyel rendelkező, olasz állampolgárságú BV 2005 októberében az e tagállam területén elkövetett szexuális erőszak áldozatává vált. BV ugyanakkor nem juthatott hozzá az ezen erőszak elkövetőivel szemben kiszabott 50 000 euró összegű kártérítéshez és a kamatokhoz az elkövetők szökése miatt. 2009 februárjában BV keresetet nyújtott be a Presidenza del Consiglio dei Ministrivel (a minisztertanács elnöksége, Olaszország) szemben az öt állítólagosan amiatt ért kár megtérítése iránt, hogy az Olasz Köztársaság nem ültette át megfelelő időben a 2004/80 irányelvet.² Ezen eljárás során a minisztertanács elnökségét első fokon 90 000 euró összeg BV részére történő megfizetésére kötelezték, amely összeget a fellebbezési eljárásban 50 000 euróra csökkentették.

A kérdést előterjesztő bíróságnak – amely a minisztertanács elnöksége által benyújtott felülvizsgálati kérelem tárgyában eljár – kérdései merültek fel egyrészt azzal kapcsolatban, hogy alkalmazható-e a valamely tagállam szerződésen kívüli felelősségével kapcsolatos rendszer a 2004/80 irányelvnek a határokon átnyúló helyzetben nem lévő áldozatok tekintetében való késedelmes átültetése miatt. Másrészt e bíróság kétségének adott hangot azzal kapcsolatban, hogy az olasz szabályozás³ által a szexuális erőszak áldozatává vált személyek kárenyhítése

¹ A bűncselekmények áldozatainak kárenyhítéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/80/EK tanácsi irányelv (HL 2004. L 261., 15. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 7. kötet, 65. o.).

² Az irányelv 12. cikkének (2) bekezdése értelmében „[v]alamennyi tagállam gondoskodik arról, hogy a területükön szándékosan elkövetett erőszakos bűncselekmények áldozatainak nyújtott kárenyhítés tekintetében nemzeti jogszabályaik előírják egy olyan rendszer meglétét, amely igazságos és megfelelő kárenyhítést biztosít az áldozatok számára”.

³ Meg kell jegyezni, hogy a szerződésen kívüli felelősség megállapítása iránt az Olasz Köztársasággal szemben benyújtott jelen kereset előterjesztését követően e tagállam létrehozta az Olaszország területén szándékosan elkövetett erőszakos bűncselekmények áldozataira attól függetlenül kiterjedő kárenyhítési rendszert, hogy ezen áldozatok Olaszországban rendelkeznek-e lakóhellyel vagy sem. E rendszer visszaható hatállyal a 2005. július 1-jén és azt követően elkövetett ilyen típusú bűncselekményekre is kiterjed.

tekintetében előírt 4800 eurós átalányösszeg a 2004/80 irányelv 12. cikkének (2) bekezdése értelmében „igazságos és megfelelő” jellegű-e.

E kérdések közül az elsőt illetően a Bíróság először is emlékeztetett azokra a feltételekre, amelyek alapján megállapítható az uniós jog megsértésével magánszemélyeknek okozott károkért való tagállami felelősség, nevezetesen a megsértett uniós jogszabály a magánszemélyek számára jogokat keletkeztet, e szabály megsértése kellően súlyos, és fennáll a közvetlen okozati összefüggés e jogsértés és a magánszemélyek által elszenvedett kár között. A jelen esetben a 2004/80 irányelv 12. cikke (2) bekezdésének kifejezéseit, szövegkörnyezetét és célkitűzéseit figyelembe véve a Bíróság rámutatott különösen arra, hogy e rendelkezéssel az uniós jogalkotó nem úgy döntött, hogy az egyes tagállamok különleges kárenyhítési rendszert hoznak létre, amely kizárólag a szándékosan elkövetett erőszakos bűncselekmények határokon átnyúló helyzetben lévő áldozataira korlátozódik, hanem amellett határozott, hogy ezen áldozatok tekintetében a tagállamok területén elkövetett ilyen bűncselekmények áldozataira kiterjedő nemzeti kárenyhítési rendszereket alkalmazza. Elemzésének végén a Bíróság megállapította, **hogy a 2004/80 irányelv olyan kárenyhítési rendszer létrehozására kötelezi valamennyi tagállamot, amely a területükön szándékosan elkövetett erőszakos bűncselekmények valamennyi áldozatára – és nem csak a határokon átnyúló helyzetben lévő áldozatokra – kiterjed.** A Bíróság a fentiekből azt a következtetést vonta le, hogy a 2004/80 irányelv nemcsak az ilyen bűncselekmények említett helyzetben lévő áldozatai számára biztosítja az igazságos és megfelelő kárenyhítéshez való jogot, hanem azon áldozatok számára is, akik a bűncselekmény elkövetésének helye szerinti tagállam területén rendelkeznek szokásos tartózkodási hellyel. Következésképpen a fent említett két további feltétel teljesülése esetén a magánszemélynek joga van azon károk megtérítéséhez, amelyeket valamely tagállam a 2004/80 irányelv 12. cikke (2) bekezdéséből eredő kötelezettségeinek megsértésével okozott neki, függetlenül attól, hogy e magánszemély határokon átnyúló helyzetben volt-e abban az időpontban, amikor a szóban forgó bűncselekmény áldozatává vált.

A második kérdéssel kapcsolatban a Bíróság megállapította, hogy mivel a 2004/80 irányelv 12. cikkének (2) bekezdése semmilyen útmutatást nem tartalmaz azt illetően, hogy milyen kárenyhítési összeg felelne meg az e rendelkezés értelmében vett „**igazságos és megfelelő**” kárenyhítésnek, e rendelkezés e tekintetben mérlegelési mozgásteret ismer el a tagállamok számára. Ugyanakkor, **jóllehet e kárenyhítésnek nem kell feltétlenül biztosítania a szándékosan elkövetett erőszakos bűncselekmény áldozatait ért vagyoni és nem vagyoni kár teljes megtérítését, e kárenyhítés nem lehet pusztán jelképes vagy nyilvánvalóan elégtelen az elkövetett jogsértés ezen áldozatokra gyakorolt következményeinek súlyosságára tekintettel.** A Bíróság szerint ugyanis az e rendelkezés alapján az ilyen áldozatoknak nyújtott kárenyhítésnek megfelelő mértékben ellensúlyoznia kell az áldozatokat ért szenvedést. E tekintetben a Bíróság pontosította továbbá, hogy az ilyen áldozatoknak nyújtott átalány-kárenyhítés „igazságosnak és megfelelőnek” minősülhet, amennyiben kellő részletességgel szabályozott a kárenyhítés mértéke, és így elkerülhető, hogy az adott típusú erőszak tekintetében előírt átalány-kárenyhítés a konkrét eset körülményeire tekintettel nyilvánvalóan elégtelennek bizonyuljon.

EMLÉKEZTETŐ: Az előzetes döntéshozatali eljárás lehetővé teszi a tagállami bíróságok számára, hogy az előttük folyamatban lévő jogvita keretében az uniós jog értelmezésére vagy valamely uniós jogi aktus érvényességére vonatkozó kérdést terjesszenek a Bíróság elé. A Bíróság nem dönti el a tagállami bíróság előtti jogvitát. A nemzeti bíróság feladata, hogy az ügyet a Bíróság határozata alapján elbírálja. E határozat a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

A kihirdetés napján az ítélet [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon

Sajtófelelős: Lehóczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499